

Τα εγκλήματά μου (ή γιατί έφυγα από το Πανεπιστήμιο)

Θα μου επιτρέψετε να περιγράψω πραγματικά περιστατικά που έζησα, όχι γιατί θέλω να παραστήσω τον σπουδαίο (στην ηλικία μου δεν έχω πια τέτοια ανάγκη και δεν διεκδικώ τίποτα), αλλά για να σας δώσω να καταλάβετε πώς έφτασε σε αυτό το σημείο σήμερα η Ανώτατη Παιδεία μας. Άντε και για να βγάλω κάποια στιγμή τον καημό μου που δεν κατάφερα να προσφέρω εκείνα που ήθελα και μπορούσα στον τόπο μου.

Η ιστορία αρχίζει το 1987 όταν με κάλεσαν από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου να διδάξω τη «Χρήση των υπολογιστών στην εκπαίδευση» στα Παιδαγωγικά Τμήματα (που θα έβγαζαν δασκάλους και νηπιαγωγούς – μην το ξεχνάτε αυτό μέχρι το τέλος της σημείωσης αυτής) στη Ρόδο.

Φυσικά, αισθάνθηκα πολύ τιμητική αυτή την πρόσκληση, αφού εγώ δεν είχα κάνει καμιά επαφή και καμιά αίτηση. Πίστεψα πως ήταν αποτέλεσμα των εντυπωσιακών αποτελεσμάτων που είχε η δουλειά μου από το 1983 όταν οργάνωσα το πρώτο τμήμα υπολογιστών για μαθητές από τη Δ΄ δημοτικού μέχρι το Λύκειο (και δίδαξα), πρώτα στα Εκπαιδευτήρια Ζηρίδη και στη συνέχεια στο Κολλέγιο Αθηνών. Εξάλλου, δύο μόνον είχαμε σοβαρά ασχοληθεί με αυτό το θέμα τότε: εγώ και ένας εξαιρετικός επιστήμονας που έγινε καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (ο Τάσος Μικρόπουλος).

Αργότερα, βέβαια, κατάλαβα πως έκανα λάθος. Η επιλογή μου δεν ήταν αξιοκρατική. Απλώς με θεωρούσαν αριστερό γιατί είχα δημοσιεύσει πολλά άρθρα στο περιοδικό *Δεκαπενθήμερος Πολίτης* (του Άγγελου Ελεφάντη). Προφανώς δεν είχαν δει πως δημοσίευα πολλά άρθρα κυρίως στην *Κυριακάτικη Καθημερινή*, όπως και στην *Ελευθεροτυπία*. Εξάλλου, τα κείμενά μου για την εκπαίδευση είχαν τότε μια γενικότερη αποδοχή (<https://www.helidoni.info/b42.htm>).

Εκείνη την εποχή η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ ήθελε να εντάξει στα νέα πανεπιστήμια στελέχη προερχόμενα κυρίως από την αριστερά, ώστε σιγά-σιγά να τα αφομοιώσει και να τα διαφθείρει. Επομένως, η επιλογή μου ήταν κομματική – έστω και από λάθος...

Άρχισα, λοιπόν, την ακαδημαϊκή μου καριέρα – και τα εγκλήματά μου. Το πρώτο μου έγκλημα ήταν να μετακομίσω και να εγκατασταθώ στη Ρόδο, θεωρώντας πως έτσι μόνο μπορούσα να κάνω σωστά τη δουλειά μου. Από την

πρώτη στιγμή άρχισα, λοιπόν, να χαλάω την πιάτσα, αφού οι συνάδελφοι έρχονταν (με το αεροπλάνο) για μια μέρα κάθε δύο ή τρεις βδομάδες. Και αμέσως προχώρησα στο δεύτερο έγκλημα. Άνοιξα το πανεπιστήμιο στην κοινωνία. Σε συνεννόηση με τις τοπικές διευθύνσεις εκπαίδευσης, κάθε Τρίτη βράδυ πρόσφερα ελεύθερα σεμινάρια στους εκπαιδευτικούς της Ρόδου (στα οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 100 εκπαιδευτικοί).

Παράλληλα, πέτυχα να βάλω τα Παιδαγωγικά Τμήματα στο Apple University Consortium με αποτέλεσμα να αγοραστούν στη μισή ακριβώς τιμή οι καλύτεροι τότε υπολογιστές Macintosh Plus – με παράθυρα και ποντίκι, όταν αυτές οι δυνατότητες στα PC εμφανίστηκαν μετά από χρόνια (το 1993). Έτσι, μέχρι το 1989 είχα δημιουργήσει τρία εργαστήρια υπολογιστών (με 35 υπολογιστές στη διάθεση των φοιτητών από το πρωί μέχρι το βράδυ και με δύο βοηθούς). Να θυμηθούμε πως την ίδια εποχή το ΕΜΠ δεν είχε ακόμα κανένα εργαστήριο πληροφορικής για τους φοιτητές του.

Τότε αισθάνθηκα και την πρώτη απογοήτευσή μου. Έβλεπα άδεια τα εργαστήρια και μόνο μια βδομάδα πριν από τις εξετάσεις πήγαιναν οι φοιτητές να μάθουν κάτι τσάτρα-πάτρα, μόνο και μόνο για να «περάσουν»...

Τα εγκλήματά μου συνεχίζονται. Έκλεισα με πανεπιστήμια άλλων χωρών της ΕΟΚ δύο προγράμματα Erasmus, δηλαδή ανταλλαγής φοιτητών (κανένας άλλος συνάδελφος δεν προσπάθησε κάτι τέτοιο). Από τους εξακόσιους φοιτητές που είχαμε τότε μόνον οχτώ δήλωσαν πως ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν σε αυτά τα προγράμματα ανταλλαγής. Το πρώτο πρόγραμμα με βοήθησε να οργανώσω το 1989 διεθνές συνέδριο (το μοναδικό που έγινε εκείνα τα χρόνια από τα Τμήματά μας) με τους σημαντικότερους επιστήμονες του κόσμου που ασχολούνταν με τα «Προβλήματα διδασκαλίας της πρώτης γραφής και ανάγνωσης».

Να σημειώσω πως τότε δεν υπήρχε κανένας συνάδελφος που να διδάσκει στους μέλλοντες δασκάλους πώς να διδάξουν στους μαθητές τους ανάγνωση και γραφή και πώς τα πρώτα Μαθηματικά! Προσπαθούσα, λοιπόν, εγώ (με άλλοθι την τεχνολογία) να καλύψω εκ των ενόντων τα σημαντικότερα θέματα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. (Φυσικά, είχαμε τρεις συναδέλφους που δίδασκαν κοινωνιολογία!).

Το 1988 συνέβησαν άλλα δύο γεγονότα. Το πρώτο ήταν η σύνοδος των αρχηγών κρατών της ΕΟΚ, με Πρόεδρο τον Ανδρέα Παπανδρέου, στη Ρόδο. Στα πλαίσια της συνόδου ήθελαν να παρουσιαστούν τα προγράμματα της ΕΟΚ που είχαν σχέση με την εκπαίδευση. Ζητήθηκε, λοιπόν, από το Πανεπιστήμιο να ορίσει έναν καθηγητή να τα παρουσιάσει. Ο μόνος, όμως, που είχε

ασχοληθεί με αυτά ήμουν εγώ. (Τότε όλα τα προγράμματα εγκρίνονταν και ελέγχονταν από τις Βρυξέλλες και όχι από τα ελληνικά υπουργεία, γεγονός που σήμαινε σοβαρή γνώση, μέθοδο και πραγματική εργασία). Έτσι, έκανα άλλο ένα έγκλημα, «βγαίνοντας στον αφρό»...

Το δεύτερο γεγονός ήταν η επίσκεψη του μορφωτικού υπεύθυνου του Βρετανικού Συμβουλίου, ο οποίος έκανε μια τρομερά ενδιαφέρουσα πρόταση: Πρόσφερε σε όποιον ήθελε από τους διδάσκοντες στο πανεπιστήμιο μια οργανωμένη ενημερωτική εβδομάδα στη Μεγ. Βρετανία (με συγκεκριμένο και πολύ πυκνό πρόγραμμα), όπου θα επισκεπτόταν όποια ιδρύματα είχαν σχέση με το αντικείμενό του και θα συζητούσε με τους σημαντικότερους επιστήμονες του κλάδου του (σε όλη τη Μεγ. Βρετανία). Όλη την οργάνωση και όλα τα έξοδα (μέχρι και ένα ημερήσιο χαρτζιλίκι) τα αναλάμβανε το Βρετανικό Συμβούλιο. Το μόνο έξοδο για τον συμμετέχοντα ήταν το αεροπορικό εισιτήριο μέχρι το Λονδίνο. Ο μόνος από τα Τμήματά μας που αξιοποίησε αυτή την καταπληκτική προσφορά ήμουν εγώ (και πράγματι κέρδισα και πολλές γνώσεις και συνεργασίες)...

Επειδή εγώ ήμουν εγκατεστημένος στη Ρόδο ήταν φυσικό να εκπροσωπώ το Πανεπιστήμιο στις σχέσεις του με τον Δήμο και τη Νομαρχία – κι αυτό ενοχλούσε πολύ τους ιπτάμενους...

Το 1990 έκανα μια μελέτη για τη μηχανοργάνωση του Κτηματολογίου της Ρόδου. Το Κτηματολόγιο είχε φτιαχτεί, φυσικά χειρόγραφα, από τους Ιταλούς μέχρι το 1949 (που κατείχαν τη Ρόδο). Από κει και ύστερα αυτό το Κτηματολόγιο άρχισε να μη συμπληρώνεται κανονικά και να δημιουργούνται προβλήματα. Μετά από συνεννόησή μου με τη διοίκηση του Κτηματολογίου Ρόδου, υπέβαλα τη μελέτη στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Ο Γενικός Γραμματέας ενθουσιάστηκε και μου είπε πως μπορεί να το εντάξει σε ένα κοινοτικό πρόγραμμα μέχρι μια ορισμένη ημερομηνία (λήξης του προγράμματος). Το μόνο που χρειαζόταν ήταν η συνυπογραφή από τον Πρόεδρο του Πανεπιστημίου. Απευθύνθηκα, λοιπόν, στον τότε Πρόεδρο ζητώντας την υπογραφή του. Οι χρονικές προθεσμίες για τη λήξη του προγράμματος ήταν πολύ περιορισμένες και σχεδόν κάθε μέρα ο Γενικός Γραμματέας της ΓΓΕΤ με έπαιρνε τηλέφωνο πιέζοντάς με να κάνω γρήγορα την υποβολή. Αλλά την τελευταία μέρα της προθεσμίας μου έστειλε ο Πρόεδρος του Πανεπιστημίου πίσω τη μελέτη μου, κολλώντας πάνω της ένα πολύ μικρό κίτρινο χαρτάκι, στο οποίο έγραφε πως «δεν μπορεί να συνυπογράψει γιατί δεν πιστεύει πως μπορώ να κάνω αυτή τη δουλειά»...

Το 1991 άρχισε και η οργανωμένη πια επίθεση εναντίον μου. Τον Σεπτέμβριο δεν στάλθηκε στο Υπουργείο Παιδείας η ανανέωση της σύμβασής μου με το Πανεπιστήμιο. Το έμαθα τυχαία όταν μια φίλη που εργαζόταν στις οικονομικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου, τρώγοντας μαζί ένα βράδυ σε μια ταβέρνα με τον άντρα της, με ρώτησε: Γιατί βρε Τάσο δεν θέλεις να συνεχίσεις τη δουλειά σου στη Ρόδο; Ζήτησες να μην ανανεώσεις τη σύμβασή σου; Έμεινα με το στόμα ανοιχτό. Επικοινωνήσα με το Υπουργείο και η τότε Υπουργός τηλεφώνησε με θυμό στο Πανεπιστήμιο, από όπου πήρε την απάντηση ότι «η σύμβαση μάλλον είχε χαθεί στον δρόμο και δεν υπήρχε κακή πρόθεση»...

Το 1992, εκμεταλλευόμενος ένα κοινοτικό πρόγραμμα, δημιούργησα το πρώτο στα Βαλκάνια εργαστήριο πληροφορικής για άτομα με ειδικές ανάγκες (κωφά, τυφλά, παραπληγικά κλπ.). Έπαινος από επιτροπή των Βρυξελλών που ήρθε και το είδε. Μεγάλο ενδιαφέρον από τον Σύλλογο γονέων με παιδιά ΑΜΕΑ.

Το 1993, πάλι μέσα από ένα κοινοτικό πρόγραμμα, οργάνωσα σε μια αίθουσα του πανεπιστημίου την υποδομή ενός πρότυπου νηπιαγωγείου για την άσκηση των φοιτητών. Το συμβούλιο σπουδών αποφάσισε, όμως, σε συνεργασία με τους συνδικαλιστές φοιτητές, πως δεν ήθελε «κουτσούβελα» μέσα στα πόδια μας!... Και κλείδωσε την αίθουσα.

Κάθε πρωί πήγαινα στο πανεπιστήμιο με αγωνία για το ποια τρικλοποδιά μου είχαν βάλει πάλι. Στα Συμβούλια Σπουδών έβλεπα να έρχονται προσunenνοημένοι οι συνάδελφοι για να «περάσουν» τα θέματα που τους βόλευαν. Η αδιαφορία των φοιτητών αποθάρρυνε κάθε προσπάθειά μου. Το μόνο που ενδιαφέρονταν να με ρωτήσουν ήταν «από ποια σελίδα μέχρι ποια σελίδα θα διαβάσουν για τις εξετάσεις».

Το 1994 αποφάσισα, τελικά, να φύγω. Δεν ήθελα, όμως, η δουλειά που είχα κάνει μέχρι τότε να πάει εντελώς χαμένη. Είχα γνωρίσει έναν νέο εξαιρετικό επιστήμονα που συγκέντρωνε (και με το παραπάνω) τα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα (Είχε, μάλιστα, συνεργαστεί μαζί μου στη δημιουργία του εργαστηρίου για τα ΑΜΕΑ). Τον έπεισα, λοιπόν, να βάλει υποψηφιότητα για τη θέση που άφηνα.

Αλλά το πανεπιστήμιο δεν ήθελε έναν φίλο μου που θα συνέχιζε να δουλεύει όπως εγώ. Έτσι, εξέλεξαν κάποιον που δεν είχε κανένα ουσιαστικό προσόν γι' αυτή τη θέση. Τα πρώτα πράγματα που έκανε, λοιπόν, ο καινούριος ήταν δύο: α) Να μαζέψει και να βάλει σε κλειδωμένα ντουλάπια όλο τον εξοπλισμό για τα ΑΜΕΑ και β) Να «αποσύρει» τους υπολογιστές Apple Macintosh και να τους αντικαταστήσει από απλά PCs (με πολύ μικρότερες μνήμες και ταχύτητες

και χωρίς να υπάρχουν διαθέσιμα εκπαιδευτικά προγράμματα γι' αυτούς τους υπολογιστές).

Νομίζω πως τα παραπάνω (αν είχατε την αντοχή να τα διαβάσετε) μπορούν να σας βοηθήσουν να καταλάβετε (από τα μέσα) πώς εξελίχθηκαν τα πράγματα στα Πανεπιστήμιά μας και γιατί έφτασαν στη σημερινή κατάσταση. Θα πρέπει να προσθέσετε, βέβαια, και το γεγονός πως από το 1996 και ύστερα τα κοινοτικά προγράμματα διαχειρίζονται όχι από τις Βρυξέλλες, αλλά από τα ελληνικά Υπουργεία – και ο νοών νοείτω...

Είχα πάντα την κακή συνήθεια να μην περιορίζομαι στα λόγια, αλλά ό,τι ήθελα να πω το έγραφα (*scripta manent*). Όταν, λοιπόν, έφυγα από το πανεπιστήμιο, η εφημερίδα της Ρόδου *Πρόοδος* πήρε από τα πρακτικά του Συμβουλίου Σπουδών τα κείμενα που υπέβαλα (μόνον εγώ – κανείς άλλος δεν έδινε γραπτά τις θέσεις και τις προτάσεις του) και τα δημοσίευσε σε συνέχειες για να καταλάβουν οι αναγνώστες τι συνέβαινε στο πανεπιστήμιο. Φυσικά, δεν ίδρωσε το αφτί κανενός...

Τάσος Ανθουλιάς

<https://www.helidoni.info/>